

pregovoril, ker le ni izpregovorilo deklet, bodi si da je bilo tako zamišljeno ali pa ginjeno.

„Helena Martinovičeva! čas hiti — rad bi pa, da bi noč prikrila to, kar se ima zgoditi; povedi še to, kar imaš, česar nisem sam vidil.“

„Ivan Mandušić!“ — začelo je deklet močno ginjeno: „ali bi rad do cela slišal vse? pa ne zameri in ne sodi prehitro.“

„Sej sem ti že rekel, da!“

„Odgovori mi tedaj na to vprašanje: ali sem te kdaj prevarila le z eno samo besedo, ali sem kdaj kaj skrivala pred teboj, ali sem kdaj tajila svoje občutke?“

„Ahmed-aga!“ — izgovoril je Mandušić kratko pa resno.

„Odgovori mi najprej na moje vprašanje: ali se je kdaj zgodilo to do danes?“

„Nobenkrat še ne“ — odgovoril je Ivan; čeravno nista bila danes še le prvič skupaj z Ahmedom, pa vendar si že delj nezvesta mojej ljubezni.“

„Prav imaš“ — djalo je deklet resno — „res nisva bila danes prvič z Ahmedom skupaj, in verujem v Boga, v Kristusa, da tudi ne poslednjič — na srečo domovini (ali vendar se ti ne izneverim), tvoje ljubezni pa vendar nisem izkalila in tudi ne izkalim.“

„Zakaj tako nedoločno govoriš, to je bisurman naučil te, kaj ne? govôri razločnejše, ne umejem te.“

„Povedi mi dalje, Ivan Mandušić, ženin moj“ — nadaljevalo je deklet, nič se ni zmenilo za njegov odgovor — „povedi, kdo je tolikokrat svaril te pred bisurmanskimi nakanami zoper tvoje junake in mojo domovino, da se je zlobni Turek tolikrat čudil črnogorski premetenosti.“

„Ti Helena“ — odgovoril je Mandušić odkritosrčno — „pa jaz še zdaj ne vem, od kod so bile vselej tvoje razodetje, kje si vselej izvedila take skrivnosti: bisurmanske namere.“

„Obodski poveljnik, Ahmed-aga, ta mi je razodeval jih“ — smejala se je deklet.

Mandušić jo je pogledal, zasuknil se na pëti, udaril po čelu, toda nič ni djalo na to.

„Ali ljubezen razodeva ljubimčeve skrivnosti? kaj misliš, Ivan?“

„Ne, nikoli ne!“ — odgovoril Mandušić prepričan.

„Tedaj še nisem nič zaradi ljubezni imela z Ahmedom“ — djala je resno.

„Kaj pa?“ — vprašal je Mandušić in stopil bliže k nji; „govôri Helena, kaj te je motilo, da si se shajala s Turkom? nekoliko se mi svita, ali vendar ni mi še jasno, zatorej govôri, opraviči se; zaupaj mi vse tako, kakor si mi takrat, ko si mi obljubila ljubezen. Sej veš, jaz sem Ivan Mandušić!“ — pristavil je možko in udaril se na prsi; toda glas njegov ni bil nič več tako drzan kakor prej, ampak zaupen in gorak.

„Češčena bodi nebeška Mati!“ — razveselilo se je deklet. — „To — to je zopet tvoj glas; nisem se zmotila, ko sem tebe, Ivan moj, izvolila za sodnika!“ Stopila je k njemu in objela ga: „Črna gora ti pravi sokol, jaz pa ti pravim junak, moj ljubček, in da bi bila vredna tvoje ljubezni, to sem si prizadevala zmirom.“

Mandušić se ni branil njenemu objemku, čeravno sam ni hotel precej objeti je, ali vendar, — njena čarovna krasota — njena ljubeznjivost ga je zmogla; razprostrl je roke, objel jo in gorke stisnil k srcu.

„Verjamem ti, Helena, ljuba moja!“ — pritisnil je svoje usta na njene, ali mladenka se mu ni branila kakor se je Ahmedu. Dala se mu je poljubiti in poljubila ga je sama.

„Zmirom so še neomadežene moje usta“ — šepetala je, — „ni se še dotaknil Ahmed-aga mojih deviških ustnic, — še, o še te smem poljubiti — ljubimec

moj, še enkrat — — — naposled!“ — djala je vshitjena in glas umrl je v nji.

„Ne še zadnjikrat ne!“ — odvrnil je junak, držal od sebe deklet v svojih močnih rokah, do cela zamaknjen v njeno milostno obličje. „Povedi, zakaj naposled?“

„Poslušaj me, ljubimec!“ — začela je čez nekoliko časa, ko se je bila zopet ohladila, kajti dozdej se je nedrije vzdigovalo ji kakor valovi na razburjenem morji, oko nenavadno žarilo, usta pa tresle sprva skor pri vsaki besedi. „Ko se mi je v srcu ljubezen unela za te, obljubila sem, da očistim oskrunjena imena svojih črnogorskih sester, ktere so tolikrat pozabile Boga, pozabile domovine. Tudi meni se je približal Turek Ahmed-aga. Priliznjeno je govoril, jaz pa sem poslušala ga; izvedila sem marsikaj, kar je zadevalo tebe, tvoje junake, in prav hodilo vam potlej, ali da bi ga bila le samo kak trenutek ljubila?! sej nisem nobenkrat pozabila, da sem hči Martinovičevega rodú, da je milček mojega srca ženin Ivan Mandušić, sokol črnogorski!“ — umolknila je.

„Naprej, Helena, naprej!“ — djalo je nestrpno mladenec.

„Ali naprej?“ — povzame deklet in pogleda kakor ne bi vedilo naprej — „tudi potlej sva se še shajala na tem mestu. Gorke, priliznjeno je govoril Turek, jaz pa sem poslušala ga; zakaj — vedila sem, kaj preti Črni gori; ali hotela sem biti vredna črnogorskega sokola. In danes — ravno pred eno uro sem izvedila, da imajo vladika zaprtega, — kar je ravno to, kar vsa domovina — sužna.“

„Prav, prav“ — potrdil je Mandušić nevoljen.

„Potlej“ — vspela se je devica, oko je plamelo ji, plamelo tudi lice, ali mirno je nadaljevala: „dalje sem jaz — deklet — ali Helena Martinovičeva, tvoja nevesta, tako daleč spravila, da se kmalo zopet vrne naše jasno solnce — naš vladika.“

„Stavim, sej se mora!“ — oglašil se je Mandušić — „če ne, razrijem skale, razrijem skadarske bastije, ter izkopljem med njihovimi razvalinami grob verolomnemu poturčencu Bušatlimu in njegovi drhali.“

„Skadarskih skal ne razrije handžar, bastij ne pretresne in ne razruši vaša jeza, vaša hrabrost“ — odmajevalo je deklet — „zastonj bi vi s svojo krvjó rudili skadarsko zidovje, bisurman bi se vam smejal. Vladika Danilo Petrović bode osvoboden, Črna gora dobó nazaj svojega vladika za drago ceno, ne za kri, ne za smrt!“

„Za kako ceno pa? ali jo ti veš?“ — vprašal je Mandušić; sram ga je bilo, ker se je ženski ponašal s tako nemogočostjo.

„Ivan Mandušić!“ — izpregovorila je veličastno: „jaz bi se bila sama rada darovala za tako čast; ali ker je znano, kaj imam z Ahmedom, zatoraj vidim, da se moraš tudi ti darovati; jaz pa ti rada pustim večo čast, sej si moj ljubimec; to je ljubezen do tebe; ljubezen do domovine, premile domovine.“

(Dalje prihodnjič.)

Deželni zbori.

Deželni zbor v Ljubljani.

V 12. seji (2. t. m.), ki je bila še zmirom o tistej stvari, o kterej poprejšnja, bere poročevalec bar. Apfalter enajsti nasvet: naj bi se zbornica zahvalila, da vlada ne išče nikakoršnega povračila zato, da je opravljala računске in denarne posle. Zbornica je potrdila 12. nasvet, ki je vnel hud boj, govori: zbornica naj naroči deželnemu odboru, da jej še letos podá nasvete, kje bi dobil prostor višej realki, in kako bi se dala za trdno ustanoviti. Zbornici je v imenu deželnega od-

bora dr. Bleiweis razlagal, koliko se je za višo realko do zdaj zgoditi moglo, in sicer: najprvo je bilo treba prositi, da se na Dunaji potrdi, potem prvemu razredu precej dobiti prostor, in vprašati, ali viša realka ne bi mogla priti v šolsko, deželi lastno ali v kako drugo deželno poslopje, ali v kako zasobno hišo, ali bode morda treba delati novo poslopje. Za prostor prvega razreda se plačuje gosp. Maru 300 gold. na leto, toda zraven je tudi luč, orodje in kurjava. Prošnja za dovolitev je šla maja meseca na Dunaj, in potrjena je prišla še le v drugej polovici oktobra, in 3. dan novembra meseca se je začel poduk. 17. dan novembra je imela o tej stvari sejo posebna komisija, ki je sklenila: 1) deželni odbor naj izpravi normalko iz sedanjega šolskega poslopja; 2) naj bi se naredil črtež, da bi se višej realki dobil prostor v prizidku nad sedanjo normalko in glavno stražo. Deželni odbor v 4 zimskih mesecih ni mogel sezidati nove hiše, še manj pa više realke čisto ustanoviti, in menil je, da se nikakor ne smé prenačiti reč, ki deželi ne bode tisoč, ampak veliko veliko tisoč gold. stroškov prizadela. Za 2. razred pa je že tudi pripravljen prostor, v kateri lahko pojde teh 12 ali 14 učencev prvega razreda. — Za njim se je oglasil poslanec Guttman, rekoč, da sedanji prostor za višo realko je slab; da je za 2. razred majhna soba najeta; da se 3. oktobra 1866. leta začne uže 3. razred, kateremu še ni preskrbljenega nič prostora; da je sicer storil deželni odbor, kolikor mu je bilo mogoče; da bode prezidovanje šolskega poslopja deželi prizadevalo do 24.000 gold. stroškov, toraj naj bi se v njej dal prostor tudi višej realki; zatorej da podpira nasvet bar. Apfalterna. — Poslanec Deschmann je rekel, da je lani bilo sklenjeno, da prevzame dežela za višo realko $\frac{2}{3}$, ljubljanska občina pa $\frac{1}{3}$ stroškov, in da vlada bode skrbela za učitelje. Poročilo dr. Bleiweisa nikakor ni dovoljno, ker nas opominja starih birokratičnih potov; tudi najviše privolitve ni dobil deželni odbor, ampak občina ljubljanska. Tudi se ne smé pehniti (hinausschmeissen) normalka iz dozdanjega šolskega poslopja, ker bi to bilo sklepu lanskega deželnega zbora vprek, in ker so stroški za višo realko razdeljeni na deželo, občino in vlado; tudi poznejše preiskavanje kaže, da ima normalka pravico v šolskem poslopju. Poročilo deželnega odbora se ne more imenovati izvršitev zborovih sklepov, ker celó besedice ni povedal o 3. Guttmanovem nasvetu, naj bi se namreč razpisala povabila za pomoč višej realki; tudi se ni preskrbelo, česar je treba, ko bi se normalka vrgla iz šolskega poslopja; toraj naj se podpira nasvet barona Apfalterna. — Za deželni odbor se je najprvo vzdignil žl. Strahl, rekoč: pri tacih stvareh je prva potreba denar, druga in tretja potreba zopet denar. Naj poslanec Deschmann deželi dá 60.000 do 80.000 gld., potem bode lahko na vrat na nos delati, kakor on želi; al ker denarja ni, treba je prevdarno ravnati. Tudi bi poslanec Deschmann sam ne mogel odgovoriti, kako je normalka prišla v šolsko poslopje, in pravica, ki jo dežela misli imeti do tega poslopja, ni prazna reč. Občina ljubljanska nikakor ni tako radodarna, kakor Deschmann pravi, ker še ni hotela dati za popravljanje šolskega poslopja, kolikor je prišlo na-njo. Najprvo je bilo treba vedeti, koliko bode treba denarjev, potem še le se more povabilo za pripomoč razpisati. Sklepi lanskega deželnega zbora so deželnemu odboru stavili določne meje, po katerih je najprvo moral poskušati, ali bi se viša realka ne dala spraviti v šolsko poslopje, kateri je dežela hišni gospodar. — Na to se je za deželni odbor oglasil tudi poslanec Ambrož, rekoč, da deželni odbor mora biti grajan, naj stori preveč, kakor se mu je očitalo pri bólnici, ali naj stori premalo, kakor

se mu zdaj očita. Mestna občina pa bode gotovo zadovoljna s tem, kar je storil deželni odbor; tudi pripomoči bi ne bilo od nikoder nič prišlo, ako ne iz same hranilnice. — Cesarski namestnik g. baron Schloissnigg se je oglasil, da 3. in 4. razred sta celó slabo preskrbljena, ker imata posebno revno sobo za risanje, in da ministerstvo ne bode hotelo dajati pomoči, ako se bode še dalje tako godilo; tudi normalka, ki po pogodbah pravico ima v šolskem poslopju, se ne smé deti iz šolskega poslopja; tudi bi potlej ne vedila kam iti. Naj bi se delalo, kakor bi ustrezno bilo vladi, ki tukaj gotovo ne bode ukazovala, al zahtevala bo, da se realki preskrbi dostojno stanovišče. Na koncu je nasvetoval: naj bi deželni odbor podal določne nasvete zbornici, in deželni odbor naj v resnici skrbi za prostor više realke, pa ravná v porazumljenji z vlado. — Poslanec Krommer je djal, da v šoli imajo pravico normalka, gimnazija in licealna biblioteka, realka pa celó ne; toraj naj bi obé realki prišli v drugo poslopje. Najprvo, ako je ta reč dvomna, naj se razsodi, kdo ima v šoli pravico, in potlej dela po tej razsodbi; stroški se zdaj ne smejo preveč gledati, ker je sklenjeno, da se viša realka mora napraviti. — Poslanec Deschmann je odgovoril, da Guttmanov nasvet ni zahteval nič denarja, temuč samo, da bi zbornici deželni odbor podal nasvete, in letos je ta reč tam, kjer je bila lansko leto: v šoli pa ima tudi nižja realka pravico, ker je ondi, kjer so bile poprej sobe bogoslovskih učilnic. Potem je odgovoril poslanec dr. Bleiweis, da je poslanec Guttman deželnemu odboru že dal absolucijo, rekši, da je storil, kolikor mu je mogoče bilo, več pa ne more storiti nihče, kdor ne zná — coprati. Ali bode dežela za realko tiste dve tretjini, ki ste ji za plačo odmerjeni, tako silno rada plačala, kakor je tu rečeno bilo, noče preiskavati, naposled bo sicer morala plačati rada ali nerada, kakor se morajo tudi davki plačevati. Deželnemu odboru je bilo naročeno, da najprvo v šoli poišče prostora višej realki, in tako je tudi storil. Šolsko poslopje je deželno, in gimnazija se v njem čedalje bolj širi; iz početka gotovo ni bilo rečeno, da bi smela imeti toliko paralelnih razredov; viša realka pa mora kakor beračica strehe iskati. Deschmannu se ne zdi birokratično, da je prošnja za privolitev šla maja meseca na Dunaj in nazaj prišla še le oktobra, — to se mu pa zdi birokratično, da deželnemu odboru v 4 mesecih ni bilo mogoče ustanoviti više realke. Res je, kar je opomnil Njih ekscelencija cesarski namestnik baron Schloissnigg, da zdanji prostor za višo realko ni posebno dober; — al kako so drugod šole preskrbljene? kako je celó na Dunaji slabo preskrbljeno vseučilišče? In pri nas je toliko hrupa za tako malo stvar, kakoršna je viša realka. Poprejšnje leta za stanovišča učilnic svojih tudi vlada ni skoro nič storila; še letos je bilo treba v Ljubljani nekatere gimnazijske sobe zapreti zarad burje in mraza, ker so bile okna in duri slabe. Res je, da se rešiti mora najprvo tisto vprašanje, katero je v misel vzel poslanec Krommer, — pa prav to deželni odbor zdaj reševa. Ni treba misliti, da je 3. razred više realke že pred vrati, ker se še 2. leto ni začelo. Deželni odbor je resno in marljivo delal, samo prenačiti se ni hotel in se ni smel. — Potem so govorili še poslanci Krommer, baron Schloissnigg, dr. Bleiweis, bar. Apfaltern in dr. Toman, ki je nasvetoval, naj bi se sklenilo, da o tej reči deželni odbor podá že zdaj zbornici poročilo, ako bode mogoče; toda glasovanje potrđi odsekov nasvet, da gotovo še letošnjemu zboru odbor podá svoje nasvete. — Potem je poročeval bar. Apfaltern bral 13. odborov nasvet: naj se odobri, da se je deželni odbor ustavil davku, kateri se je hotel postaviti od hišnega orodja v muzeji. Glasovanje

potrudi. — Potem je bil na vrsti 14. nasvet: naj zbornica ukaže deželnemu odboru, da zopet poskusi od vlade deželi nazaj dobiti zalogo deželnega obdelovanja (Landesculturfond). Glasovanje tudi to potrudi. — 15. nasvet: deželni odbor naj še letos poroči zbornici: a) kdo, za ktere denarje, za koliko stroškov je zidal ljubljansko posilno delalnico (Zwangsarbeitshaus)? b) koliko je v njej vsako leto zaprtih domačih, koliko tujih; koliko prizadevajo stroškov, in koliko je deželna denarnica teh stroškov morala dozdaj plačati vsako leto? c) naj se poroči, ali ima ta naprava po sedaj biti deželna, ali naj se izroči vladi? d) naj poroči, ali se ima oskrbniku delavnice g. Ivanu Majtiju iz deželne denarnice dati penzija ali ne? Zbornica potrudi. — Potem je dr. Toman svetoval, naj se deželnemu odboru naroči, da bi še letos poročil zbornici, kaj se je storilo, da bi se po oporoki rajnega kneza in škofa Antona Alojzija Wolfa brez daljnega odlašanja dal natisniti slovensko-nemški slovar. Zbornica je odobrila. — Potem je poročevalec baron Apfaltern bral 16., to je, zadnji odsekov nasvet: naj zbornica hvaležna pritrudi, da se je deželni odbor marljivo trudil in pridno delal za deželne koristi, ki so mu bile izročene. Zbornica je odobrila.

V 13. seji (5. dan t. m.) gospod prvosednik baron Codelli najprvo oznani, da je vlada poročila, da po sedaj od hramov in zidanic po vinogradih ne bode več treba plačevati hišnega davka, in da bode povrnjeno, kolikor ga je že do zdaj kdo plačal. — Potem je bilo na vrsti poročilo dr. Zupana, deželnega odbornika, kateri je po sklepu 40. seje lanskega zbora bil prišel gledat, kakova je kmetijska in podkovijska učilnica ljubljanska. To poročilo je bral žl. Strahl. Poročilo pripoveduje, da je dr. Zupan bil pri izpraševanju, in da je lani v podkovijsko učilnico hodilo 9 učencev; da je teoretično in praktično razlagal podkovijsko kovaški učitelj g. Pavel Skale, ki je svojih reči prav dobro naučen, pa tudi jih zna izvrstno razlagati učencem, ki prav dobro umejo podkovijsko, in so se poleg tega še učili o notranjih in vnenjih boleznih domačih živali, o pomaganji pri njihovem porodu, in o živinoreji sploh, česar se pa niso tako doučili, ker vès poduk je samo eno leto in ni glaven nauk te šole; da je dr. Zupan vprašal prvosednika kmetijske družbe g. Terpinca, kdaj bodo še druga izpraševanja; g. prvosednik pa ga je tudi pismeno povabil k izpraševanjem kmetijske učilnice, in da tudi lahko pregleda pobotnice izplačanih denarjev, sicer pa da nobena druga reč te učilnice ne spada v deželni zbor. Zatoraj je poročevalec žl. Strahl rekel, naj se ta stvar danes vzame samo v vednost, ker tisti pot se ta reč obširno lahko prevdarja, ko pride v seji na vrsto govorjenje o prevdanku deželne denarnice, iz ktere ima kmetijska in podkovijska učilnica pomoč. — Al v kljub temu sporočilu se je o tej reči unel hud razgovor. Prva strela je prifrčala, kakor zlo navadno, s tistega stola na desnej strani zbornice, na katerem sedi idrijski poslanec Deschmann, ki je v svojem govoru dokazoval, da to poročilo ne velja, ker nima nikakoršnega nasveta, ampak vso stvar podtiče novčnemu odboru; da poročilo ni povedalo, kakova je ta učilnica; ali podučuje tujce ali domače, za ktere je treba najbolj skrbeti; da učilnica kmetijstva ni, kakoršne je treba dan danes, in da tudi ni vredna svojega imena, ker samo uči vrtnarijo, tega pa ne, kako je treba ravnati s travniki, vinogradi itd.; da novčni odbor v tej reči ne more nič storiti, razun, da tej učilnici vzame, ako hoče, tistih 900 gold., ktere dobiva iz deželne blagajnice; da se čudi, da kmetijska družba je odbila preiskavo omenjenih šol, ker bi bila pri tej priliki lepo priložnost imela razodeti, kako bi se dale popraviti itd. — Na to je odgo-

voril dr. Bleiweis: Lani je Deschmann nekako drugače govoril nego letos. Gospod prvosednik kmetijske družbe se je držal društvenih pravil, ako ni pritegnil, da bi se ta naprava dalje preiskavala, ker pravila nikjer ne pritrdujejo, da bi kdo smel preiskovati. Podkovijska učilnica je bila po c. k. minsterstvu potrjena 13. aprila 1848. in kmetijska 13. julija 1853. leta za javno učilnico; ves učilni črtež je tudi odobrilo minsterstvo, kakor je 1848. leta bil oznanil časopis „Laibacher Zeitg.“; učitelji podučujejo zastonj brez plačila samo iz domoljubnosti, pa so potrjeni, da smejo javno učiti, ker gosp. Skale je potrjen za kovaštvo in živinozdravstvo, g. Fleišman za botaniko in dr. Bleiweis ima potrjeno oblast za voditelja. V kmetijski učilnici so učili gospodje Peternel, c. kr. profesor niže realke, Fleišman in dr. Bleiweis; praktičnega poduka v poljedelstvu pa učenci dobivajo nekoliko na g. Terpinčevem posestvu na Fužinah pod Ljubljano. Izpraševanja so javna, in kmetijska družba jih je vladi vselej oznanjevala, in sam g. Deschmann je hvaléče svedočnice nekđaj podpisaval in dajal učencem, ker sam on je nekđaj podučeval na nji. Lani je bil tudi deželni odbor povabljen, in zato je bil gospod dr. Zupan prišel k izpraševanju, toda samo en dan; a vendar je njegovo poročilo tej učilnici na vso čast. Mar g. prvosednik ni prav delal, da ni pripustil preiskave? Učilnica kovaška in živinozdravniška popolnoma ustreza svojemu namenu. Dozdaj se je izučilo 210 učencev, kar je dovolj naše majhne deželi, ker med njimi je bilo celó družih, ki so dobro izurjeni, kar priča število živine, ki se je v to učilnico pripejlala za podkovanje (14.644), za ozdravljanje pa 6385; resnične so tedaj tudi tū besede: „nemo propheta in patria.“ Pet vnenjih kronovin in letos tudi tiroljska so pisale nam, da bi jim povedali, kako je napravljena naša učilnica, da bi po nji osnovale svoje. Narod in c. k. okrajne gosposke imajo vero do te učilnice in njenih učencev, ker jih rabijo za javne opravila z velikim pridom, in ki večkrat popravijo, kar skazijo zdravniki, ki niso v živinozdravstvu podučeni. Pri delitvi konjskih premij so rekli celó c. k. oficirji, da se je pri nas v poslednjih letih podkovijska poboljšala, in oficirji sami pošiljajo svoje konje zdraviti in podkavat. Gosp. dr. Röhl, vodja c. kr. dunajske živinozdravnišnice, je lani podkovijsko učilnico videvši jo pohvalil in rekel, da nikjer po deželah avstrijskih ni take, da še celó Pešt nima bolje. Vse to je popolnoma priča za njeno veljavo. Kmetijska učilnica res da ni tako obširna, pa tudi ona dela, kar koli more, ker je samo dobrotna naprava brez pomoči, brez prihodkov, oprta na samo domoljubje nekterih gospodov. Jaz bodem sam svetoval, da bi se štipendije njenim učencem več ne dajale, ampak da bi se napravila popolnoma kmetijska učilnica iz deželnih denarjev. Da se pa v njej podučujejo samo nektore stvari, tega ni ona kriva, ker celó sami véliki zemljaki niso hoteli imeti kmetijskih učilnic, in koder so se vendar bile napravile, tam so kmali zopet jenjale. Vendar se na njej podučuje naravoslovje in kemija kolikor je treba; dalje, kako se pozna zemlja; uči se tudi sadjoreja prav natanko teoretično in praktično, murboreja, svilstvo precej obširno, živinoreja in tudi nekaj o živalskem porodu in živinozdravstvu, čemur je živinska bólnica na veliko korist. — Na to se je zopet oglasil g. Deschmann: Odgovor dr. Bleiweis-a priča sam, da sem prav trdil, ker njegov nasvet kaže, da kmetijska učilnica nima veljave. Čeravno jo je bilo potrdilo minsterstvo, vendar tudi deželni zbor smé pretresati. Če je že 210 izučenih učencev poslanih po deželi, potem učilnice več ni treba, ker ti lahko dalje širijo svoje znanje; toda živinskih zdravnikov dežela ne dobiva iz

te učilnice, ampak iz Dunaja, kamor vsako leto plačuje po 200 gold. za poduk živinskih zdravnikov; tudi podkovijstvo so stari kovači vojaških konjikov bolj povzdignili, nego ta učilnica. Ako bi kmetijska učilnica imela zaupanje po deželi, bi se hodili učiti tudi sinovi bogatih zemljakov, pa se hodijo le tisti, ki jih vabijo štipendije, in jaz o tej stvari letos govorim, kakor sem lani. — Odgovoril mu je zopet dr. Bleiweis: ta učilnica nima nobene pomoči razun omenjenih gold. na leto, kar pa ni za-njo, ampak za štipendije učencem. Med tistimi 210 učenci niso sami kovači, ampak tudi taki, ki umejo živino zdraviti, in čudno misel ima poslanec Deschmann, da bi se učilnica zdaj zaprla, kakor krčma, ker je uže toliko učencev na kmetih iz nje! Tega še nisem čul, da bi se učilnice tako odpirale in zapirale, kakor krčme po „Lokalbedarf“. Kmetiški sinovi tudi po družih deželah radi ne hodijo v take učilnice, zato so štipendije, da jih vabijo. Vlada plačuje po 200 gold. na leto posebnemu učitelju na gimnazii, kjer se brez djanskih poskušanj kmetijstvo podučuje; ako veljá, kar je Deschmann rekel, je ta denar pri tej šoli res zavržen. — Potem se je oglašil še dr. Toman rekoč, da je neprijetno, da se vedno naskakuje tako koristna naprava, ki ima le nekaj štipendij, in zatorej se kaže, kakor bi se vse kaj družega skrivalo za temi udarci, ker je viditi, da je ta reč mnogim v zbornici neljuba. Čemu se vedno strelja na nekatere naprave, s kterimi so zvezane nekatere osebe? Saj so še druge naprave, do kterih ima deželni zbor pravico; zakaj teh ne preiskuje? Zakaj na pr. norišnice ne? Tudi je podoba, da je bila ljubljanska muzeja nekđaj bolj v redu, kakor je zdaj. Kmetijske in podkovijske učilnice pa deželni odbor nima pravice preiskavati. — Na to je odgovoril poslanec Deschmann, da on govori samo iz domoljubja, se vé da ne iz osobnega sovraštva. Če so v muzeji napake, naj jih le pové, in izkušal jih bode odpraviti; da druge poslance je uže vidil v muzeji, a med njimi ni bilo dr. Tomana, ki torej le pripoveduje, kar je drugje slišal. — Dr. Toman mu je na to rekel, da če on obiskuje zavode, hodi drugo pot, pa ne, da bi se kazal in uklanjal patronu ali apostolu ali aufseherju, in da ga je tudi volja dokazati, kar je govoril. — Naposled se je oglašil še poročevalec žl. Strahl, rekoč: ko bi deželni odbor hotel pregledavati vse naprave, ktere širijo med ljudi omiko, potem bi imel več dela, nego nekđaj Herkul v svojem delu. Kazina in čitalnica se tudi pečate z omiko, pa kaj bi rekli njuni voditelji, ko bi deželni odbor k njima prišel na preiskavo? Kmetijska učilnica dobiva iz deželne blagajnice same štipendije, in torej naj bode o tej reči razgovor, kadar pride na vrsto poročilo novčnega odbora. — Na to je bilo glasovanje, ki je potrdilo nasvet deželnega odbora po poročilu Strahlomem, da se ta stvar le v vednost vzame in vsaka preiskava odpade; edini Deschmann ni bil v vrsti omenjenih glasovavcev. — Po tem je bilo na vrsti poročilo deželnega odbora o tem, kake pravice do denarnice imajo učilnice, ki so zdaj v šolskem poslopji. Poročevalec je bil zopet žl. Strahl, ki je bral dolgo poročilo, potrjeno s starimi pismi. Iz tega poročila je viditi, da iz početka je bila dežela samo obljubila, kar se tiče šolskega poslopja, 3000 gold. dati, da bi se zidala nova normalka, potem pa tega ni dala, ampak v šolskem poslopji je naredila zastonj prostor normalki in gimnazii, toda pridržala si je lastninsko pravico; pozneje pa je dežela plačala tistih 3000 gold. z obrestmi, in vendar zdaj trdi vlada, da je šolsko poslopje njeno. Ta reč se dá z vlado ali z lepa ali s pravdo poravnati, in torej svetuje deželni odbor: a) zbornica naj pripozná, da letos deželni odbor nikakor ne more podati nasveta, kako bi se rešile te reči šolskega poslopja; b) deželni

odbor naj to reč z vlado doganja, kolikor je mogoče, in o tem poroči prihodnjemu zboru; c) deželni odbor naj za višo realko samo to skrbi, da pride na dober najet prostor, in o tem naj še letos podá zbornici poseben nasvet. — Gosp. dr. Toman izpregovori, da to poročilo, kterege bi se ne bil nadjal že danes, tako v kratkem času, ker še le pred tremi dnevi je bilo naročeno deželnemu odboru, priča, kako marljiv in delaven je deželni odbor. Enako je govoril tudi baron Apfalter, pristavlja, da ni na to misliti, da bi se pred mnogimi leti mogla viša realka spraviti v šolsko poslopje. — Potem je bilo precej glasovanje, in zbornica je potrdila vse tri nasvete deželnega odbora, s kterimi se je popolnoma opravičil o svojem delovanji.

Moj dom.

Poleg česke pesmi: Tam kde venčí modré hory
Tisíc hradů svými bory.

Tam, kjer beli so Snežniki,
Holmci mali in veliki,
Kjer izvira bistra Sava,
Teče Soča, Krka, Drava;
Tam mi dedov zemlja krasna,
Dom junakov, dom je moj!

Tam, kjer Kranj na trdi skali
Sedež star svoj kaže zali,
Kjer Postojna v spodnji svét
Svoje čuda vabi zréť:
Ona zemlja slavoglasna
Moja vlast je, dom je moj!

Tam, kjer je Ljubljana bela
Davne čase že slovela;
Kjer slovenski mili rod
Zemljo orje, mirno hod';
Tam mi zibka prvočasna
Tekla je, tam dom je moj!

Poslovenil S.

Slovenska Matica.

11. dan t. m. je imel osnovalni odbor slovenske Matice prvi shod v Ljubljani, ki sta ga sklicala gospoda dr. Jan. Bleiweis in dr. Toman. Odborniki, kteri niso bili prišli, ko so bili povabljeni, poslali so pisma, da se popolnoma ujemljó s tem, kar se sklene. Razpravo je vodil g. dr. Bleiweis. Najprvo so se popravila pravila, kakor je bilo ukazano pri najvišej potrditvi. V §. 1 se je dostavilo, da to društvo ne bode imelo nič opravka s politikom. V §. 2 za b) se je namesti „slovanska knjižnica“ moralo reči: — da se počasi napravi ter popolni knjižnica, ki bode ustrezala društvenim namenom. V §. 4 se je dostavilo, da mora biti neoporočen (unbescholten), kdor hoče za uda pristopiti. V §. 5 je prišel pristavek: ljudje tujih držav se za častne ude smejo izvoliti le, če deželna vlada pritrdi. V §. 12 se je naredila prememba: Ko bi zarad kacih društvenih reči vstal prepir med družabniki, kteri niso v odboru, naj ga razsodi odbor; ko bi pa vstal tak prepir med drugimi družabniki in med odborniki, naj ga razsodi véliki zbor. Ko bi družba morda kdaj nehala, morati njen razpust potrditi dve tretjini tistih udov, ki so se zato sešli v poprej razglašeni véliki zbor. — Na koncu tega paragrafa se je dostavilo, da pravila, ko bi se pri kacem velicem zboru pre naredila, morajo zopet prositi najvišje potrditve. V §. 13 se je dodélo, da pri velicem zboru mora biti vsaj (po nasvetu gospoda dr. Jerneja Zupanca) 45 družabnikov zbranih; sicer sklepi niso veljavni. — Potem se je volil začasni prvomestnik. Gosp. Davorin Trstenjak je nasvetoval, naj bi se izvolil kak veljaven mož plemenitega rodú, in g. dr. Jan. Bleiweis je na to rekel, naj se izvoli g. baron Anton Cojz, ki